

Sygn.akt III AUa 875/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. S.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 czerwca 2012 r. sygn. akt III U 244/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 875/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Suwałkach Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 20 czerwca 2012 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że Z. S. (urodzony w dniu (...)) w dniu 5 lutego 2011 roku wystąpił z wnioskiem o przyznanie mu prawa do emerytury. Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca udowodnił ogólny staż ubezpieczeniowy w wysokości 27 lat, 7 miesięcy i 27 dni oraz staż pracy w warunkach szczególnych w wysokości 11 lat, 10 miesięcy i 15 dni. Natomiast sporny był charakter pracy wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w S. P. Z. O. Z.w E. od dnia 17 listopada 1987 roku do dnia 29 lutego 2009 roku na stanowisku konserwatora hydraulika i konserwatora sprzętu medycznego. W okresie od dnia 17 listopada 1987 roku do dnia 31 grudnia 1990 roku wnioskodawca był zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy, a od dnia 1 stycznia 1991 roku w pełnym wymiarze. Fakt początkowego zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy wynikał z ustalenia trzeciej grupy inwalidztwa. Wnioskodawca miał przyznane prawo do renty, jednakże z uwagi na chęć pracy w pełnym wymiarze czasu, wypłata tego świadczenia została zawieszona. W okresie od dnia 16 czerwca 1988 roku do dnia 8 lipca 1988 roku wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym. Ponieważ Z. S. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy od dnia 1 stycznia 1991 roku, to Sąd Okręgowy zajął się ustaleniem warunków pracy wnioskodawcy w tym okresie. W tym czasie wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku konserwatora

sprzętu medycznego. W świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wystawionym przez zakład pracy, wskazano, iż stanowisko pracy Z. S. odpowiadało stanowisku wymienionemu w wykazie A dział XIII poz. 25 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Zdrowotnej z dnia 12 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach resortu zdrowia. Jako konserwator sprzętu medycznego wnioskodawca podlegał kierownikowi sekcji technicznej. Do jego zadań należało między innymi sprawowanie nadzoru nad prawidłową eksploatacją sprzętu i aparatury medycznej, organizowanie i kontrolowanie przeprowadzonych usług technicznych, kontrolowanie kart pracy i rachunków wystawionych za powyższe usługi, czy koordynowanie wszelkich spraw technicznych związanych z opiniowaniem przydatności technicznej urządzeń, montażem, gospodarską i likwidacją i kasacją oraz upłynnianiem zbędnej aparatury. Wnioskodawca był jednym z pracowników sekcji technicznej składającej z około 12 osób. Sąd Okręgowy stwierdził, że świadectwo pracy wystawione przez pracodawcę jest nierzetelne, bowiem zostało wydane bez analizy akt osobowych, na co wskazuje choćby niewłaściwe wskazanie w nim wymiaru czasu pracy wnioskodawcy. Nadto w świadectwie tym nie został wskazany właściwy dział w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, który stanowił podstawę kwalifikowania danej pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach. W świadectwie zawarto jedynie przepisy resortowe. Sąd Okręgowy rozważał, czy stanowisko pracy zajmowane przez wnioskodawcę - konserwatora sprzętu medycznego można byłoby zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 25 - bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano - montażowe i budowlano - remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W ocenie Sądu Okręgowego z analizy zakresów czynności wnioskodawcy, jak też z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków - byłych współpracowników wnioskodawcy - wynikało, że nie świadczył on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac konserwatora urządzeń medycznych na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie A. Jako jeden z pracowników sekcji technicznej uczestniczył we wszystkich pracach zleconych tej komórce organizacyjnej działającej przy Z. O. Z.w E.. Zdaniem Sądu Okręgowego ocena rodzaju i wymiaru prac wykonywanych przez wnioskodawcę została trafnie dokonana przez świadka M. K. (1), która z uwagi na współpracę z sekcją techniczną posiadała wiedzę w tym zakresie. Zeznała ona, że przez połowę swojego wymiaru czasu pracy wnioskodawca wykonywał prace konserwatora, a przez pozostałe 50% inne prace, jakie zlecano sekcji technicznej. Zdaniem Sądu I instancji praca wnioskodawcy nie była wykonywana stale na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, gdyż także w kuchni i pralni. Ponadto wykonywanie innych prac np. odśnieżania wskazywało jednoznacznie, że prace konserwatorskie sprzętu medycznego nie były jedynymi obowiązkami Z. S.. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾§ 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

Z. S. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, z którego wynikało wbrew ustaleniom Sądu, że w okresie od dnia 1 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233§ 1 kpc przez dokonanie oceny dowodów:

a) w sposób niewszechstronny i wybiórczy z pominięciem dowodu w postaci istotnej części zeznań świadka M. K. (1),

b) pominięcie przez Sąd I instancji zeznań świadków w zakresie, w jakim wskazywali na świadczenie przez wnioskodawcę również czynności związanych z pracami budowlano - remontowymi na oddziałach będących w ruchu (oprócz bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wynikającej z zakresu czynności wnioskodawcy), które znajdują się w wykazie prac w szczególnych warunkach wynikających z wykazu A działu XIV poz. 25 zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 lutego 1989 roku potwierdzających stałość świadczonej przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych,

c) w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie, że wymóg świadczenia pracy konserwatora sprzętu medycznego w sposób stały wyklucza możliwość wykonywania w tym czasie prac zleconych

przez pracodawcę związanych z jego bieżącymi potrzebami mimo, iż wynika on wprost z zakresu czynności wnioskodawcy, a prace zlecone które dotyczyły prac zarówno na oddziałach będących w ruchu jak i pozostałych

pomieszczeniach szpitala, w których wnioskodawca miał do czynienia z wywiewami, oparami właściwymi dla środowiska szpitalnego, a więc w warunkach znacznej szkodliwości dla zdrowia,

d) w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, że praca konserwatora medycznego jest wykonywana stale, gdy angażuje całość czasu pracy pracownika przy naprawie sprzętu medycznego i jego konserwacji nawet w tych dniach świadczenia pracy, gdy sprzęt medyczny nie ulegał awarii, która absorbowałaby jego naprawę przez cały dzienny czas pracy wnioskodawcy pomijając jednocześnie gotowość i zobowiązanie wnioskodawcy do świadczenia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy jako konserwator sprzętu medycznego.

2.niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy tj. art. 328 § 2 kpc poprzez nieustalenie, w jakich dokładnie okresach czasu wnioskodawca nie świadczył pracy w warunkach szczególnych, brak uzasadnienia przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zakresowi czynności na stanowisku konserwatora medycznego z dnia 8 stycznia 1990 roku, obrazujących zakres czynności wnioskodawcy, z których wszystkie związane były z pracą na stanowisku konserwatora bieżących agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu w okresie zatrudnienia od dnia 1 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku oraz korespondującym z tym dokumentem zeznaniem świadka M. K., która potwierdziła, że wnioskodawca pracował jako konserwator sprzętu medycznego, zaś jeżeli wynikało to z potrzeb pracodawcy (działającego przez bezpośredniego przełożonego) zlecane wnioskodawcy były inne czynności,

Wskazując na powyższe, Z. S. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego w całości poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie złożonego spisu kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego

wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za swoje.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było legitymowanie się przez Z. S. wymaganym, co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, co warunkowało przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z. S. wniósł o zaliczenie mu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w S. P. Z. O. Z.w E. od dnia 17 listopada 1987 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku na stanowisku konserwatora hydraulika i konserwatora sprzętu medycznego. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy jedynie praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy może być uznana za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych (§ 2 rozporządzenia), stąd też należało mieć an uwadze jedynie okres, w którym wnioskodawca świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a więc okres od dnia 1 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku.

W celu oceny charakteru pracy wnioskodawcy w powyżej wskazanym okresie, Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, w którym dopuścił między innymi dowód z akt osobowych wnioskodawcy oraz z zeznań świadków. Z akt osobowych wnioskodawcy wynikało, iż jako konserwator sprzętu medycznego wnioskodawca podlegał kierownikowi sekcji technicznej. Do jego zadań należało między innymi sprawowanie nadzoru nad

prawidłową eksploatacją sprzętu i aparatury medycznej, organizowanie i kontrolowanie przeprowadzonych usług technicznych, kontrolowanie kart pracy i rachunków wystawionych za powyższe usługi, czy koordynowanie wszelkich spraw technicznych związanych z opiniowaniem przydatności technicznej urządzeń, montażem, gospodarską i likwidacją i kasacją oraz upłynnianiem zbędnej aparatury. Z zeznań świadka M. C. wynikało, że Z. S. był pracownikiem zatrudnionym w sekcji technicznej zajmującej się naprawą sprzętu medycznego. Prace rozdzielał kierownik sekcji medycznej, niektóre sprzęty naprawiane były w warsztacie, a niektóre bezpośrednio na oddziałach szpitalnych. Zdarzały się także naprawy w próżni, rentgenie, w pralni, bezpośrednio na bloku operacyjnym, w prosektorium. Wnioskodawca wykonywał także drobne remonty, odśnieżał zimą czy grabił liście jesienią (k. 29v). Także świadek M. K. (1) w swoich zeznaniach wskazała, że Z. S. generalnie naprawiał sprzęt medyczny, jednak brał także udział w drobnych pracach i remontach, sprzątał, malował, pomagał palaczowi rozładowywać węgiel. Zatem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że zakres obowiązków Z. S. był bardzo szeroki. Wśród tych obowiązków znajdowało się głównie naprawie sprzętu medycznego, w tym sprzętów takich jak sprzęt rentgenowski, ekg, aparaty magnetyczne i endoskopowe. Niewątpliwie praca wnioskodawcy była świadczona w warunkach szkodliwych, ale nie w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto niniejsza sprawa nie dotyczyła pracy w warunkach szkodliwych, lecz pracy w warunkach szczególnych. Za stanowiska pracy w warunkach szczególnych są uznawane jedynie te, które zostały wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

W załączniku A do rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Dział XIV pkt 25 wymieniono prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Zatem pracę wnioskodawcy w charakterze konserwatora urządzeń medycznych można by uznać za pracę w warunkach szczególnych, gdyby okazało się, że naprawy sprzętu medycznego były wykonywane na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie. Prace w służbie zdrowia i opiece społecznej, uznawane za prace w warunkach szczególnych zostały wymienione w dziale XII załącznika A. Do prac tych należą prace na oddziałach: intensywnej opieki medycznej, anestezjologii, psychiatrycznych i odwykowych, onkologicznych, leczenia oparzeń oraz ostrych zatruc w bezpośrednim kontakcie z pacjentami, prace w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych oraz prace lekarzy stomatologów, prace w prosektoriami i zakładach anatomopatologicznych, histopatologicznych i medycyny sądowej, prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego oraz medycznego ratownictwa górniczego, prace w domach pomocy społecznej dla nieuleczalnie i przewlekle chorych, umysłowo upośledzonych dorosłych i umysłowo niedorozwiniętych dzieci, prace przy pobieraniu prób i pomiarach w warunkach i na stanowiskach pracy szkodliwych dla zdrowia, wykonywane przez personel stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz laboratoriów środowiskowych.

Specyfika stanowiska pracy wnioskodawcy polegała na tym, że dokonywał on naprawy sprzętu medycznego na różnych oddziałach szpitalnych nie tylko na tych, na których były wykonywane prace uznawane za prace w warunkach szczególnych, wymienione powyżej, ale także w pralni, kuchni, czy zajmował się nawet pracami porządkowymi takimi jak odśnieżanie, grabienie liści, drobne remonty. Stąd też nie ulegało wątpliwości, iż świadczona przez niego praca nie była pracą w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie naprawiał sprzętu medycznego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jedynie na oddziałach, na których wykonywano prace w warunkach szczególnych, ale także na innych oddziałach, a dodatkowo wykonywał także inne prace niezwiązane z naprawą sprzętu medycznego i niezaliczane do prac wykonywanych w warunkach szczególnych. Stąd też wbrew zarzutom apelacyjnym Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego (art. 233 § 1 kpc) zgromadzonego w sprawie i analizując zakres czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie zatrudnienia miał na uwadze, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (tak wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 4 czerwca 2008 roku, II UK 306/2007, LexPolonica nr 2084760, OSNP 2009/21-22 poz. 290).

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych, należy wskazać, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy - rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (tak wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/2008, LexPolonica nr 2339881, OSNP 2010/23-24 poz. 281). Decydujące znaczenie dla oceny charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie od dnia 1 stycznia 1991 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku ma wykładnia § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepis ten stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/2007 OSNP 2009/5-6 poz. 75, z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/2007, z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/2007 LexPolonica nr 1800555, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 38/2007 OSNP 2008/21-22 poz. 329, z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/2007 OSNP 2008/21-22 poz. 325). Mając na uwadze brzmienie powyżej cytowanego przepisu oraz jego wykładnię zaprezentowaną powyżej, niezrozumiałe są zarzuty apelacyjne dotyczące możliwości zaliczenia do prac wykonywanych w warunkach szczególnych także innych prac wynikających z zakresu obowiązków wnioskodawcy, niewskazanych w załączniku A do rozporządzenia, czy uznania, że wnioskodawca przez cały czas pozostawał w gotowości do wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Przy uznaniu pracy polegającej na naprawie sprzętu medycznego wykonywaną w warunkach szczególnych wymagane jest, by praca ta była świadczona stale i w pełnym wymiarze na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Wbrew zarzutowi apelacyjnemu, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie wykonywał w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, biorąc pod uwagę zarówno zakres czynności wnioskodawcy, jak też zeznania świadków. Nie sposób zaaprobować stanowiska apelującego, iż charakter pracy Z. S. w spornym okresie mógł być oceniony jedynie na podstawie świadectwa pracy i zakresu obowiązków wnioskodawcy. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, jak też zakres obowiązków, nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc, gdyż podmiot je wystawiający nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast świadectwo pracy, czy zakres czynności traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 kpc, który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 roku (III UK 31/2004, OSNP 2005/1 poz. 13). W tym stanie rzeczy Sąd I instancji zasadnie przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność ustalenia rodzaju i charakteru wykonywanych przez wnioskodawcę czynności.

Podsumowując powyższe, należy podkreślić, że Z. S. nie świadczył stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w szczególnych warunkach, ponieważ w ramach obowiązującego go rozmiaru czasu pracy na zajmowanym stanowisku pracy wykonywał równocześnie także naprawy sprzętu medycznego na oddziałach

niewymienionych w wykazie A, niebędących w ruchu, a nadto wykonywał także inne prace, nie zaliczane do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy, uznając apelację za nieuzasadnioną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.